

PROBLEMATIKA INFORMOVANÉHO SOUHLASU V AKUTNÍ PÉČI V TERÉNU

JANA ŠEBLOVÁ

SYSTEM URGENTNI PECE

IT TAKES A SYSTEM TO SAVE A LIFE

PŘEDSTAVA O ROLÍCH A JEJÍ NAPLŇOVÁNÍ

80 SANITNÍCH VOZŮ ZE 38 VÝJEZDOVÝCH STANIC DENNĚ V AKCI...
300 PŘIJATÝCH HOVORŮ OPERÁTORY LINKY 155 KAŽDÝ DEN...
100 000 OŠETŘENÝCH PACIENTŮ ROČNĚ...
18 000 PROŠKOLENÝCH DOSPĚLÝCH A DĚTÍ V PRVNÍ POMOCI...
SUPERHRDINOVÉ? NE, STŘEDOČEŠTÍ ZÁCHRANÁŘI!

PF 2016

PRÁVNÍ RÁMEC PÉČE V ZZS

- **Listina základních práv a svobod:**
 - Čl.7 – Nedotknutelnost osoby
 - Čl.8 – Osobní svoboda – ústavní péče bez souhlasu do 24 hodin hlásit
 - Čl. 31 – Právo na ochranu zdraví a bezplatnou zdravotní péči na základě veřejného pojištění
- **Úmluva o lidských právech a biomedicíně:**
 - Čl. 3 – Spravedlivý přístup ke zdravotní péči
 - Čl. 5 – Jakýkoli zákrok pouze se svobodným a informovaným souhlasem
 - Čl. 8 – Situace nouze vyžadující neodkladná řešení
 - Čl. 26 Právo státu omezit zákonem
 - Čl. 9 – Zřetel na dříve vyslovená přání
 - Čl. 10 – Právo na informace o zdravotním stavu

PRÁVNÍ RÁMEC PÉČE V ZZS – pokr.

- O zdravotních službách 372/2011 Sb.
- O specifických zdravotních službách 373/2011 Sb.
- **O zdravotnické záchranné službě 374/2011 Sb.**
 - *...**vstupovat** za účelem poskytnutí přednemocniční neodkladné péče **do cizích objektů, obydlí a na cizí pozemky**, pokud se tam podle dostupných informací nachází osoba, které má být přednemocniční neodkladná péče poskytnuta*
 - ***požadovat od fyzických a právnických osob informace nezbytné k poskytnutí zdravotnické záchranné služby***
 - ***požadovat od fyzických osob, které se zdržují na místě události nebo v jeho blízkosti, **osobní nebo věcnou pomoc** nezbytně a bezprostředně nutnou k poskytnutí zdravotnické záchranné služby***

KDO ROZHODUJE?

- Informovaný souhlas = vyjádřením autonomie pacienta, na základě jeho osobních preferencí
- Dříve vyslovená přání – opět sám pacient - prospektivně
- Zástupný souhlas – osoba blízká, pověřená pacientem
- Lékař/zdravotnický záchranář....kdy ano, kdy ne?
- *Informovaný souhlas – poučení o podstatě nemoci, rizicích navrhovaného terapeutického postupu, alternativách, možnost klást otázky a požadovat vysvětlení....*

ČINNOST ZZS

ČETNOST JEDNOTLIVÝCH STAVŮ

1 % + 1 %

50 – 60 %

PACIENTI S NIŽŠÍ PRIORITY

- Část z těchto pacientů splňuje podmínky udělení informovaného souhlasu či odmítnutí léčby – mentální kapacita umožňuje projev svobodné vůle (kognitivní i afektivní funkce!)
 - Schopnost přijímat informace
 - Schopnost informace zpracovat a porozumět obsahu
 - Schopnost uvažovat
 - Schopnost provést a formulovat volbu
- Modifikace formy souhlasu – přizpůsobená podmínkám práce ZZS (ústně, gestem, konkludentně...)
 - Informovat pacienta (a jeho blízké)
 - Komunikovat!!!
 - Předpokládaný souhlas – dobrovolné volání na tísňovou linku???

PÉČE BEZ SOUHLASU PACIENTA

v naléhavých situacích, pokud pacient není schopen se vyjádřit – nadřazení principu benefitu pacienta

- Úmluva o lidských právech a biomedicíně – péče bez souhlasu v případě potřeby okamžitého zákroku, je-li nutný ve prospěch zdraví konkrétního pacienta
- **Hrozí závažné zdravotní následky nebo úmrtí + okamžitá léčba je může odvrátit + musí být poskytnuta bezodkladně**
- **Zástava oběhu, poruchy vědomí a bezvědomí, šokové stavy, závažný úrazy a polytraumata**
....“time-critical emergencies“

PÉČE BEZ SOUHLASU PACIENTA

Nemoc, úraz, bolest, intoxikace, jazyková bariéra, kulturní faktory.....orientační zhodnocení rozhodovací kapacity pacienta! (= dynamický proces)

- **Metabolické příčiny – hypoglykémie, hypoxie**
- **Oběhové příčiny – hypotenze, hypoperfuze CNS, šokové stavy různé etiologie**
- **Intoxikace**
- **Infekční – sepse, infekce CNS, febrilie**
- **Delirium různého původu, včetně syndromu z odnětí**
- **Epilepsie a stavy po záchvatu (temporální epilepsie, nekonvulzivní epi paroxysmy až status)**
- **Zhoršení kognitivních funkcí**
- **Strach, stres, bolest.....**

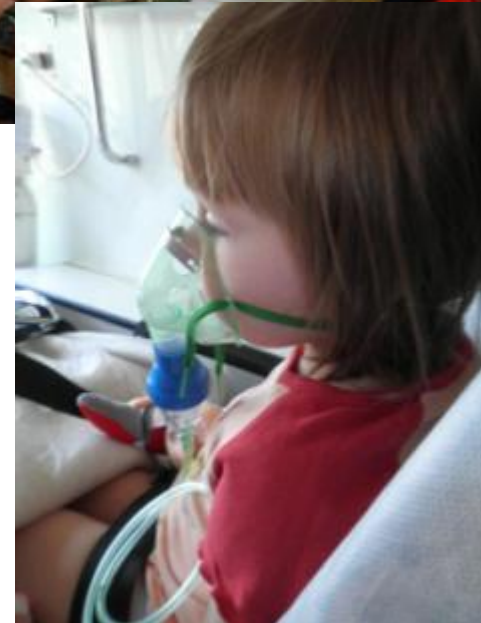
PÉČE BEZ SOUHLASU PACIENTA

Pacienti s možnou psychiatrickou diagnózou, případně pod vlivem látek způsobujících alteraci mentálního stavu

- *„...ohrožuje bezprostředně a závažným způsobem sebe nebo své okolí a jeví známky duševní poruchy nebo touto poruchou trpí nebo je pod vlivem návykové látky, pokud hrozbu pro pacienta nebo jeho okolí nelze odvrátit jinak....“*
- **Nadhodnocení rizika – omezení práv pacienta**
- **Podhodnocení rizika – ohrožení bezpečnosti pacienta a selhání lékaře**
- **Problematika volání třetí osobou, podání „objektivní“ anamnézy, vyhodnocení rizika v časové tísni a bez znalosti pacienta....agrese, sebevraždy a sebepoškozování, psychiatrická anamnéza....**

PÉČE O DĚTI BEZ SOUHLASU RODIČŮ

- zdravotní služby nezbytné k záchraně života nebo zamezení vážného poškození zdraví – není-li zákonný zástupce přítomen nebo nesouhlasí
- podezření na týrání, zneužívání nebo zanedbávání
- **Problematika domácích porodů**

ZÁSTUPNÝ SOUHLAS

Občanský zákoník:

1. manžel/ka
2. rodiče / děti
3. osoby blízké
4. osoby, které osvědčí mimořádný zájem

Zákon 372/2011 Sb. o zdravotních službách:

1. osoba určená pacientem
2. manžel/ka
3. rodiče / děti
4. jiná osoba blízká

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI S HROMADNÝM POSTIŽENÍM OSOB

- Individuální informovaný souhlas nerealizovatelný
- Princip autonomie – posun v etických rozhodováních – hledisko celku, snaha o záchranu co největšího počtu potenciálně zachrannitelných
- Třídění, minimální přijatelné ošetření, odsun, transport a volba cílového ZZ – **dle celkové situace, nikoliv dle preference pacienta**

VÝZKUM V PODMÍNKÁCH PNP

- Význam výzkumu kritických stavů x ochrana znevýhodněných a zranitelných populací při zařazování do studií (= pacientů v kritickém stavu)
 - **Norimberský kodex z roku 1947**
 - **Helsinská deklarace**
 - **Belmontova zpráva**
- Schválení etickou komisí – dokumenty, protokol, text informovaného souhlasu
- Předpoklad benefitu pro celou společnost
- Rizika minimální nebo přijatelná
- **Výjimka z informovaného souhlasu + nezávislá etická komise pro urgentní a život ohrožující stavy, kdy současná léčba je nedostatečná**
 - **Informování prostřednictvím médií, webů organizace apod.**

**Kdekoliv a kdykoliv je to možné,
poskytovat informace**

a

KOMUNIKOVAT!!!!

seblova.jana@gmail.com